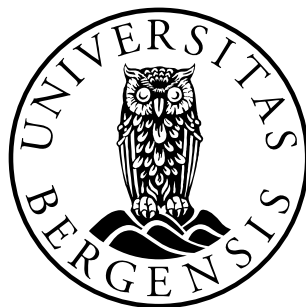

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

09.04.2025

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forsknings- og innovasjonsavdelingen
April 2025**

Møte i Universitetets forskningsutvalg
9. april 2025
12:30 – 15:00
Styrerommet, Muséplassen 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Referat: [FU-møte 5. mars](#)

III. Saker

Saker

FU 11/25	D	Vitenskapelig publisering 2024 – foreløpige resultater Saksforelegg
FU 12/25	D	North Sea University Partnership (NSUP) Saksforelegg
FU 13/25	D	Forskningsinfrastruktur for studenter Saksforelegg
FU 14/24	O	UiB AI årsmelding 2024 og status KI-sentersøknader Saksforelegg , vedlegg
FU 15/25	O	Ekstern finansiering – søknader og resultater første kvartal 2025 Saksforelegg
Eventuelt		

D: Drøftingssak, O: Orienteringssak

Referat fra møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 05.03.2025

12:30– 15:30

Styrerommet, Muséplassen 1

Til stede: Benedicte Carlsen (leder), Øyvind Frette, Siri Gloppen, Ragna Aarli, Maria-Carme Torras-Calvo, Marit Bakke, Jostein Gundersen, Karsten Specht (digitalt), Jenny Smedmark (for Nils Anfinset), Welat Akman Westrheim, Anne Aurora Ekeland Bjørkly, Gottfried Greve, Alette Gilhus Mykkeltvedt

Fra administrasjonen: Birgit Falch, Bjug Bøyum, Heidi Espedal, Anne Line Grepne

Forfall: Ole Hjortland, Nils Anfinset

Saksliste: Det var ingen kommentarer til møteinnkalling. Gottfried Greve meldte sak om forskningsinfrastruktur til eventuelt.

Referat: [Referat](#) ble sirkulert for innspill i etterkant av FU-møtet 22. januar. Det var ingen kommentarer til referatet.

	Sak
FU 7/25	Banebrytende forskning i Forskningsrådet Innledning av Forskningsrådet ved Benedicte Løseth (områdedirektør) og Petter Helgesen (avdelingsdirektør). Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting. Presentasjonen gjennomgikk blant annet nye virkemidler for banebrytende forskning, finansiert gjennom ekstrabevilgning på 500 mill. fra KD: • Stimulere til flere verdensledende forskningsmiljø og til å øke antall søknader til ERC. Gis til ERC-søkere som har fått toppscore, men ikke finansiering fra ERC. To stipend med støttebeløp likt ERC vil bli gitt i 2025. Midlene vil bli fordelt ved loddtrekning. • Toppforskere – store Forskerprosjekter for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer. Samarbeidsprosjekt rettet mot erfarne forskere, støttebeløp 15-40 mill, ramme 160 millioner. • Kortvarige Forskerprosjekter for å teste radikale forskningsidéer. Inntil to millioner for prosjektforslag som er tidlig i forskningsprosessen. 30 millioner vil bli fordelt. • Ta forskning i bruk – oppfølging av forskerprosjekt, MSCA, ERC, SFF. 30 millioner til fordeling. • Oppfølging av evalueringer 2024-2025 På grunn av bruttobudsjettering er det forutsatt at de nye midlene skal brukes i 2025.

	Utvalget kommenterte blant annet utfordringer med lave søknadstall. Forskningsrådet signaliserte at virkemidlene kan vurderes, særlig ordningene for karantene, men at løpende frister sannsynligvis vil beholdes. Det ble slått fast at FRIPRO retter seg mot alle forskningsdisipliner, men at fordeling mellom fag ikke blir vurdert i tildelingsrundene. Porteføljen har ikke mål om å dekke hele bredden. Insentivvirkningene av ERC-tiltaket ble kommentert. Tiltaket vil bli evaluert etter tre år. Støttebeløpene for tidlig karriere-stipend er økt, og forskningsrådet jobber med rammene for erfarne forskere.
FU 7/25	STYRK UiB - Styrket eksterntfinansiering ved UiB, sluttrapport Saksforelegg med vedlegg ble lagt ut med sakslisten. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting. Innledningen gjennomgikk fem tematiske utviklingsområder med anbefalinger fra rapporten. Utvalget ga tilslutning til rapporten, og stilte seg bak anbefalingene. Det ble kommentert at forskningsgruppeopplæring på fakultetsnivå kunne nevnes i listen over mulige tiltak. Rapporten vil ferdigstilles med mindre korrigeringer, og oversendes universitetsledelsen. Det tas sikte på at styresak med utvalgets anbefalinger legges fram for universitetsstyret 9. mai.
FU 8/25	HR Excellence in research (HREiR)– fornyelse av status Saksforelegg med ble lagt ut med sakslisten. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting Ni tiltaksområder ble gjennomgått: 1. Rekrutteringspolicy for vitenskapelige stillinger 2. Ph.d.-veilederkompetanse 3. Mangfold 4. Karriereutvikling 5. Åpen rekrutteringsprosess 6. Utdanningsfaglig kompetanse 7. Etikk 8. Revidering av politikk for åpen vitenskap 9. Bærekraft Forholdet til NORCAM og COARA ble etterspurt. UiB bør avklare videre oppfølging av NORCAM og COARA uavhengig av HREiR. Det ble kommentert at punkt 5 om åpen rekrutteringsprosess var vanskelig å skille fra punkt 1, rekrutteringspolicy. Disse punktene henger sammen, hvor en del av punkt 1 er skilt ut som egen oppfølging i punkt 5. Under punkt 7 (etikk) ble det kommentert at lokale forskningsetiske komiteer har vært løftet fram i FU tidligere, og at det bør tas opp igjen som drøftingssak i FU. Fakultetene

	har opprettet redelighetsutvalg, og det ble kommentert at enkelte fakultet har forskningsetikk som del av utvalgenes oppgaver. Politikk for åpen vitenskap ble vedtatt av universitetsstyret i 2020, og har behov for revisjon. Dette vil bli en viktig sak for FU framover. Forslag til ny tiltaksplan for HR Excellence in Research og oppfølgingsarbeidet blir lagt fram for universitetsstyret 13. mars.
FU 9/25	Nye nettsider for UiB – forskning i ny publiseringsløsning Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider. KA presenterte status og planer for arbeidet med ny publiseringsløsning for UiB. Prosjektet er nå i en fase der nye løsninger for nettsider for forskergrupper og prosjekt blir utviklet. Innholdet på UiBs gjeldende publiseringsløsning vil ikke bli konvertert, men må lages på nytt. Det er gjennomført behovskartlegging. Et mål er å redusere omfanget av nettsider. Begrensninger i redigeringstilgang ble kommentert. Det er et mål å redusere antall brukere med redigeringstilgang. Det er et ønske om bevissthet rundt hvem som skal ha slik tilgang, men beslutning vil fremdeles tas lokalt. Det ble uttrykt ønske om automatisk oversettelse av nettsider. Innhold på nettsidene til prosjekter og sentre må være tilgjengelige både for et nasjonalt og et internasjonalt publikum.
	Eventuelt: utlysning av midler til forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet 2025 Det ble orientert om møte i forskningsrådet 4. mars vedrørende årets infrastrukturutlysning. Det ble signalisert en mindre innspillsrunde til utlysningen med de største forskningsaktørene i juni. Forskningsrådet tar sikte på å publisere utlysning og veikart i september, med søknadsfrist i november. Det er ulike syn nasjonalt på innretningen. Det er signalisert ønske om å prioritere sterke forskningsmiljø og sentre. UiBs innstilling er at kvalitet i prosjektet bør være bestemmende. Utvalget etterspurte mer skriftlig informasjon om planer og prosesser.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 9.03.2025
FU-sak: 11/25		Arkivsaknr.:

Vitenskapelige publikasjoner ved UiB 2024. Foreløpige resultat fra NVI-rapportering og bibliometriske analyser.

Bakgrunn

Norsk vitenskapsindeks (NVI) i Cristin brukes til registrering av bibliografiske referanser for vitenskapelige publikasjoner, som samtidig knyttes entydig til personer med tilhørighet ved institusjoner som er med i Cristin. Rapporteringsinstruksen¹ beskriver myndighetenes krav til det som rapporteres som vitenskapelige publikasjoner. Det er data fra Cristin som er brukt for å lage statistikk om vitenskapelig publisering.

UiBs publikasjoner fra 2024 ble rapportert inn til Cristin den 1. april 2025. Kvalitetssikrede tall for hele UH-sektoren blir offentliggjort av Sikt og HK-dir (DBH) i løpet av dagene etter. **Tallene i dette saksforelegget er derfor foreløpige tall som kan endre seg.** Endelige tall blir publisert på <https://bibliometri.w.uib.no/>.

I år foregår rapporteringen på vanlig måte, men to endringer kan få betydning for rapporteringen framover: 1) Selv om rapporteringen videreføres², er indikatoren for publiseringspoeng fjernet fra den finansielle modellen til UH-sektoren med virkning fra budsjettet for 2025. 2) Etter NVI-rapporteringen skal overgangen til nytt nasjonalt forskningsinformasjons- og arkivsystem, Nasjonalt Vitenarkiv (NVA, Sikt) etter planen starte. (Dette med forbehold om at det blir besluttet i april å sette NVA i produksjon.)³ Cristin settes i så fall i lesemodus, og resultater flyttes til NVA i mai.

Bibliometrigruppen ved Universitetsbiblioteket vedlikeholder bibliometri.w.uib.no og lager analyser på grunnlag av data fra Cristin (og andre datakilder). Videre utarbeider gruppen analyser på bestilling, blant annet fra sentral og lokal ledelse på ulike nivåer, Analysegruppen og Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Bibliometrigruppen har egne retningslinjer for ansvarlig bruk av bibliometri⁴, som er i tråd med blant annet rådene fra Det nasjonale publiseringsutvalget.⁵

2. Vitenskapelig publisering

Hovedtrekk ved UiB og andre UH-institusjoner i 2024

Publiseringsvirksomheten ved UiB i 2024 har gått litt ned sammenlignet med 2023. Antall publikasjoner har gått ned med 3 % (4 % målt etter forfatterandeler og publiseringspoeng). Sett i et lengre tidsperspektiv, er dette den laveste produksjonen av forfatterandeler og den nest laveste produksjonen av publiseringspoeng i hele tidsperioden 2015-2024. Men, UiB viser vekst i nivå 2-

¹ <https://www.cristin.no/nvi-rapportering/rapporteringsinstruksen/>

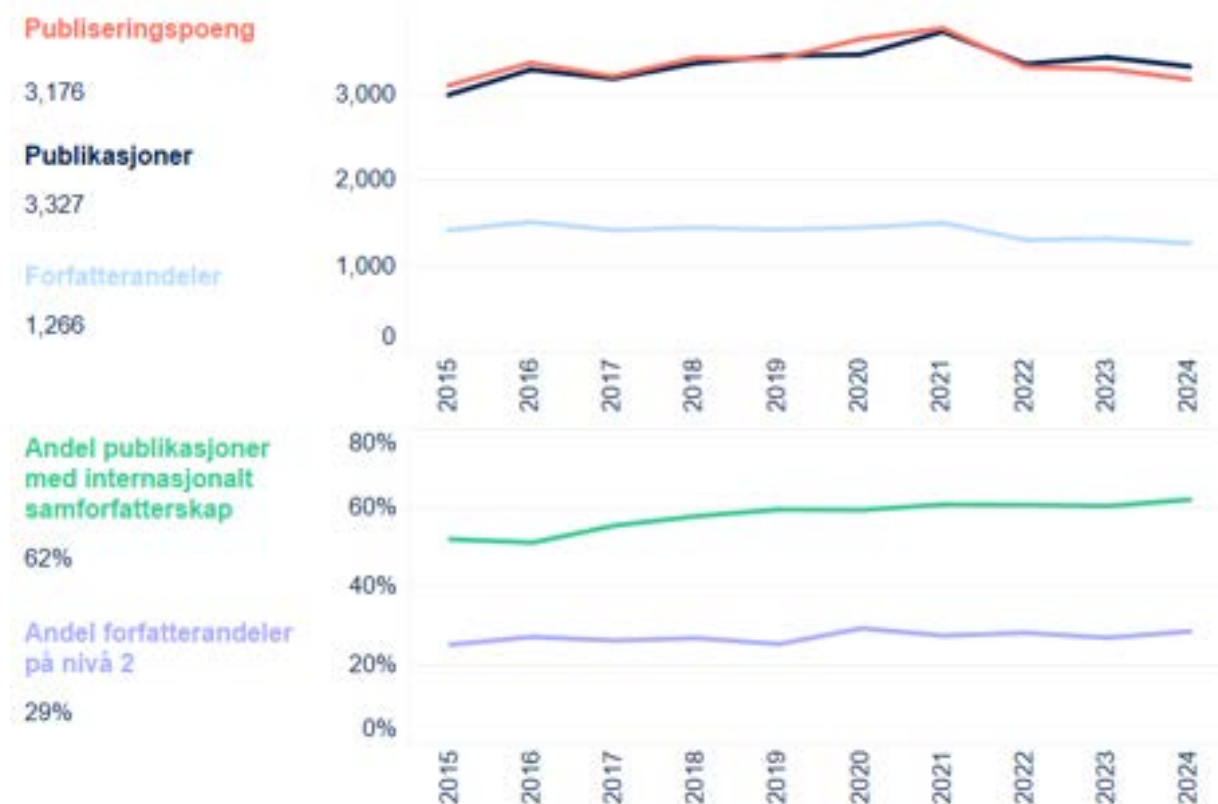
² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20222023/id2967608/>

³ <https://sikt.no/tiltak/cris-nva-prosjektet>

⁴ <https://www.uib.no/ub/130418/bibliometriske-analyser#retningslinjer-for-bruk-av-bibliometri-ved-universitetsbiblioteket-nbsp->

⁵ <https://npi.hkdir.no/informasjon#lokaltNiva>

andel og internasjonal publisering. Andel internasjonal publisering er på 62 %, det er det høyeste nivået siden 2015. De siste fem årene har andelen variert mellom 59 og 61 %. Nivå 2-andelen er på 29 %, det har vi bare sett ett år tidligere, i 2020, ellers har UiB ligget mellom 25 og 28 % siden 2015.

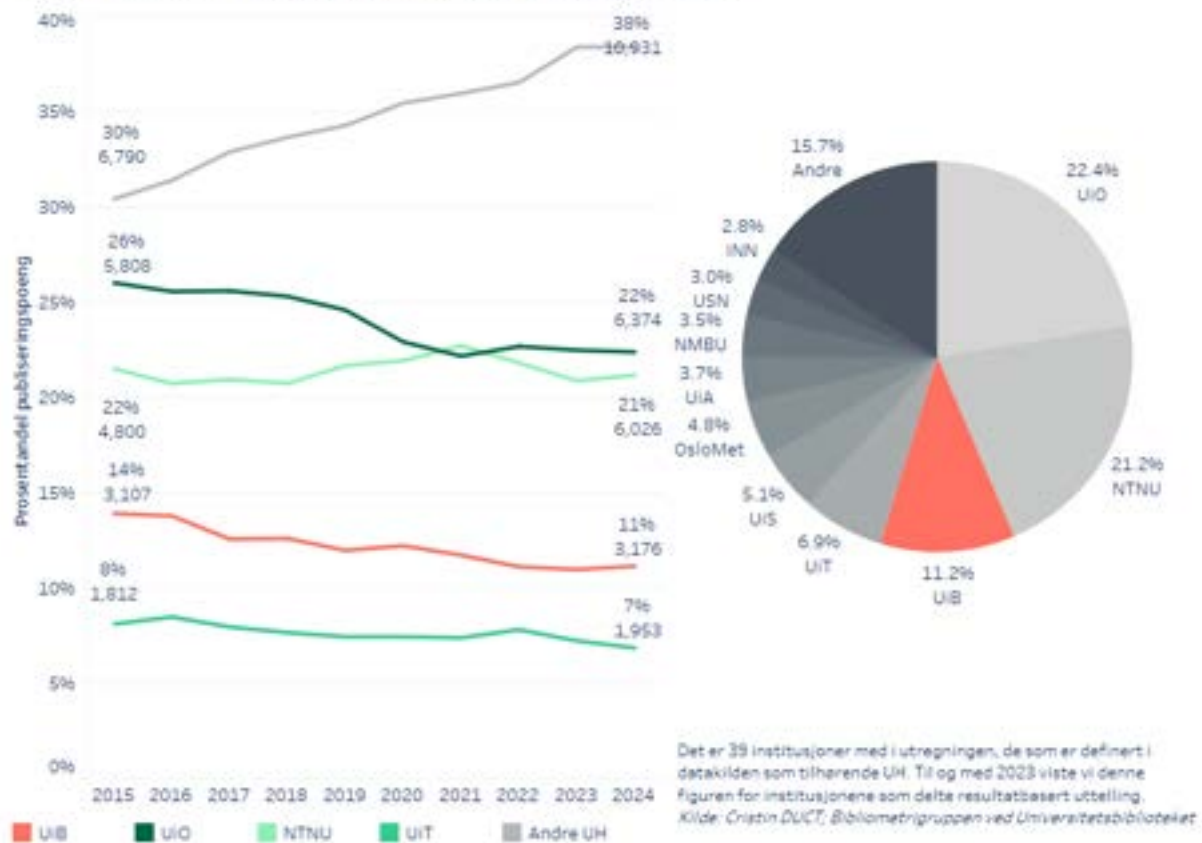
Figur 1 Utvikling for UiB 2015-2024, Kilde: Bibliometrigruppen ved UB, Cristin DUCT

Det er ikke kun ved UiB det er nedgang i publiseringsvolum i 2024. Målt etter antall publikasjoner, viser også UiO og UiT en nedgang 2023-2024 (-3 og -5 % henholdsvis), med NTNU på samme nivå som 2023. Det som også er nytt og interessant i 2024 er fordeling av publiseringspoeng blant UH-institusjoner. Andelen som går til ikke-BOTT institusjoner har økt jevnt siden 2015, men i 2024 ser vi for første gang at den flater ut på 38 %. UiB beholder sin andel på 11 %⁶.

⁶ I år har vi beregnet andel ut fra alle UH-institusjoner, gitt endringene i finansieringsmodellen.

Andel av publiseringspoengene per institusjon

Over tid (til venstre, BOTT + andre) og i 2024 (til høyre, de ti med høyest andel).

Figur 2 Andel av publiseringspoengene per institusjon. Kilde: Bibliometrigruppen ved UB, Cristin DUCT

Vi har hatt nedgang i publisering også sett i forhold til årsverk ved UiB de siste årene. Kunnskapsdepartementet sammenligner institusjoners forskningsproduksjon ved å måle publiseringspoeng per årsverk i vitenskapelige stillinger (undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger, UFF)⁷. For UiB gikk poeng per UFF-årsverk (heretter «*poeng per årsverk*») ned til 1,38 i 2024, fra 1,41 i de to årene før, og 1,61 i 2021. Dette representerer en nedgang på 14 % siden toppen i 2021. Vi ser noe lignende ved UiO (-12 %), NTNU (-13 %) og UiT (-12 %). Imidlertid ser vi ikke samme mønster ved alle universitetene. For eksempel hadde UiA lignende økning i poeng per årsverk som BOTTene i 2021, men i motsetning til hos dem har det der holdt seg på omtrent samme nivå. Ved UiS ser vi et annet mønster, hvor poeng per årsverk var høyest i 2019-2020, så gikk ned i 2021, og siden har holdt seg jevnt rundt 1,24-1,27.

Hvorfor har poeng per årsverk gått ned og holdt seg lav hos UiB? Dette skyldes en nedgang i forfatterandeler. Mens antall publikasjoner 2022-2024 ligger rundt samme nivå som i 2018-2020 (etter et hopp i 2021), falt forfatterandeler i 2022 og har ikke økt igjen; de siste 3 årene har de vært på det laveste nivået siden Cristin ble innført i 2011. Når antall forfatterandeler er lavere, blir også publiseringspoeng lavere (med mindre nivå 2-publisering eller internasjonalt samforfatterskap øker).

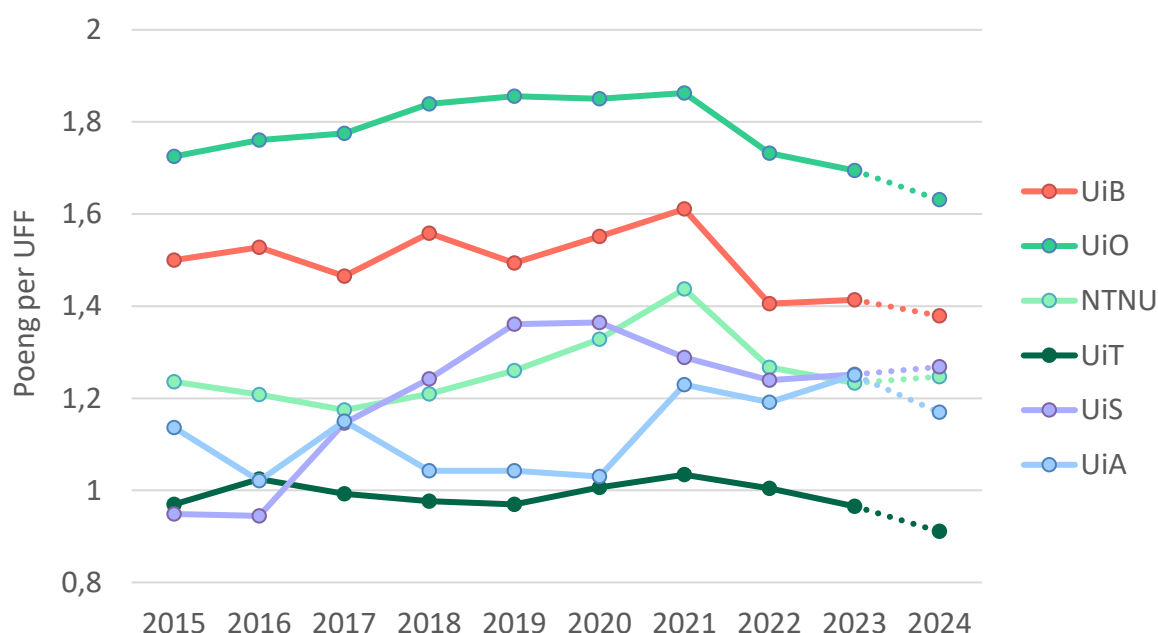
Hvorfor er det så lavere forfatterandeler etter 2021? Pandemien har sannsynligvis spilt en rolle for den høye produksjonen i 2021 og nedgangen i 2022 (Aksnes 2023⁸). Men vi vet ikke hvor stor rolle

⁷ <https://dbh.hkdir.no/dbh-old/dokumentasjon/stillingskoder.action>

⁸ <https://hdl.handle.net/11250/3098556>

pandemien spiller i 2023/2024, og det er mulig at andre momenter har større betydning. Allerede i saksforelegget i [sak om vitenskapelig publisering i fjor](#), trakk vi fram at samforfatterskap øker i alle fagfelt i UH-sektoren. Median antall medforfattere har økt fra 3 til 4 de siste 10 år⁹. Dette betyr at selv om akademikere publiserer samme antall publikasjoner som de gjorde for noen år siden, er det i snitt flere medforfattere per publikasjon, og dermed blir hver forfatters andel av poengene for publikasjonen lavere. Denne endringen er bare synlig hvis man ser på forfatterandeler og poeng, ikke hvis man forholder seg til hele publikasjoner.

I tillegg er det flere faktorer som muligens kan påvirke antall publikasjoner, allerede i dag og/eller i framtiden. Den store veksten i publiseringsvolumet globalt har blitt tematisert i diskusjoner om vitenskapelig kvalitet¹⁰. Det er endringer i hvordan finansører og nasjonale registre forholder seg til utgivere som publiserer mange artikler raskt (f.eks. spesialutgaver). Initiativer i forskningsevaluering (for eksempel CoARA¹¹) sikter på å sette standarder som ikke verdsetter kvantitet for høyt. UH-institusjoner står også i en annen økonomisk situasjon enn de gjorde i 2020, det kan muligens påvirke publisering via endringer i arbeidsfordeling eller forskningsaktiviteter.

Figur 3 Publiseringspoeng per UFF for utvalgte institusjoner. Tall er foreløpige for 2024. Kilde: Bibliometrigruppen ved UB, Cristin DUCT og DBH

UiB produserte 15 % færre poeng per årsverk enn UiO i 2024, og denne forskjellen er ganske stabil over tid (13-20 %).

Åpen tilgang

Andelen publikasjoner fra UiB som er åpent tilgjengelige er fortsatt høy. På rapporteringstidspunktet er 78 % av alle publikasjoner og 85 % av tidsskriftpublikasjonene åpent tilgjengelige. 92 % av tidsskriftpublikasjonene er lastet opp i Cristin. Som i 2023, har andelen tidsskriftartikler som er gjort åpent tilgjengelig ved hybrid publisering (altså kjøpt fri fra ellers abonnementsbaserte tidsskrifter) økt, og er på 38 % i 2024. Dette tyder på at UiBs forskere i økende grad publiserer i tidsskrifter som

⁹ Internasjonalt ser man også økning, f.eks. Thelwall & Maflahi (2022) Research coauthorship 1900–2020: Continuous, universal, and ongoing expansion. *Quantitative Science Studies* 3 (2): 331–344. doi: https://doi.org/10.1162/qss_a_00188

¹⁰ <https://www.khrono.no/vekst-i-publisering-hva-med-kvaliteten/934626>

¹¹ <https://coara.eu/agreement/the-commitments/>

er omfattet av publiser og les-avtalene Universitetsbiblioteket inngår med utgiverne. Det er ikke avtale med Wiley for hybrid publisering i 2025, og vi vil følge med på om dette påvirker statistikken.

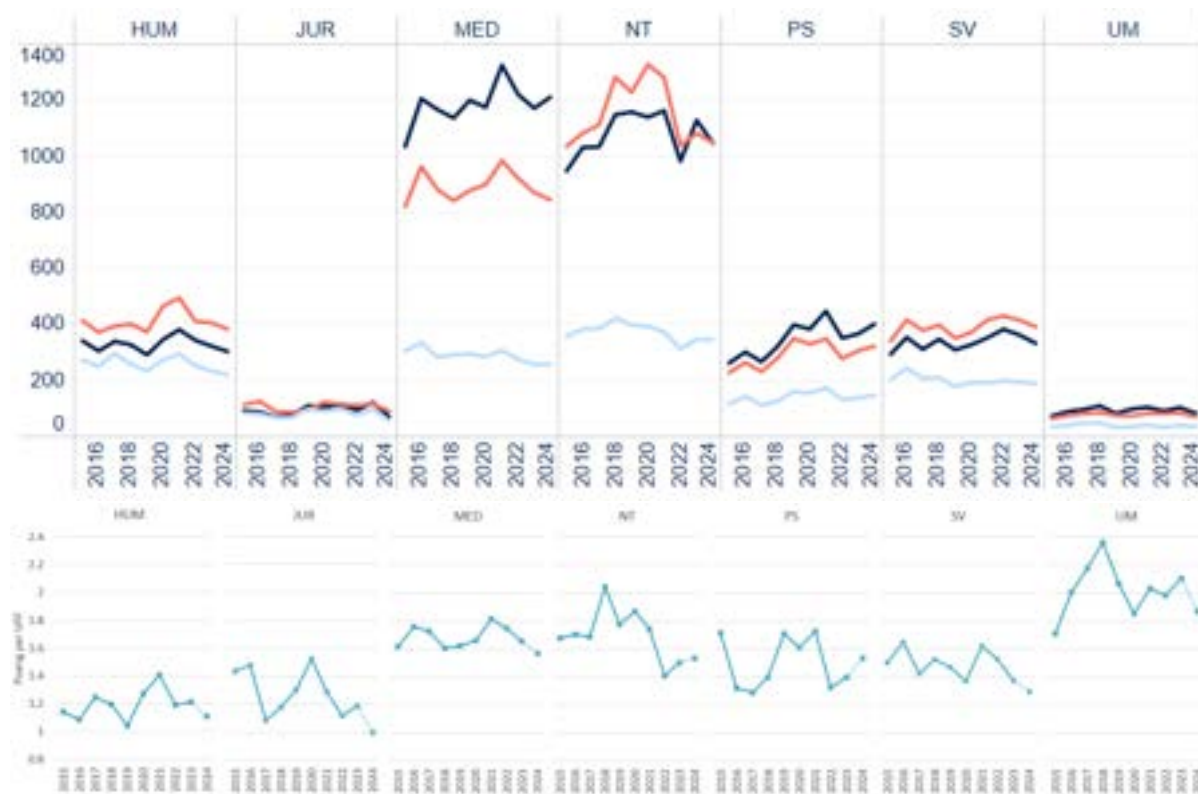
For tidsskriftpublikasjoner på nivå 1 er fortsatt nesten halvparten (49 %) tilgjengelige som gull åpen tilgang, altså i åpne tidsskrifter, mens på nivå 2 er en tilsvarende andel (50 %) tilgjengelige gjennom hybrid åpen tilgang. Andel åpent tilgjengelig er ca. det samme på nivå 1 (86 %) og 2 (84 %).

Fakultetene

På fakultetsnivå vil tallene naturlig variere mer fra år til år enn på aggregert nivå, spesielt gjelder det fakultetene med færre ansatte og publikasjoner.

Det finnes ett fakultet, PS, hvor publiseringsvolumet entydig har gått opp i 2024. Ved de fleste fakultetene (HUM, JUR, SV og UM) har publiseringen gått ned. Over tid ser vi ikke noen vedvarende opp- eller nedadgående trend hos disse fire, med et mulig unntak for poeng per årsverk hos JUR og SV (men det er få UFF-årsverk på JUR, som gjør det mer utsatt for svingninger). Hos MED og NT er bildet enda mindre entydig. MED har en økning i publikasjoner fra 2023 til 24, lite endring i forfatterandeler, men nedgang i både poeng og poeng per årsverk. Nedgang i poeng kan skyldes nedgang i nivå 2-publisering (fra 22 til 18 %). NT har hatt nedgang i antall UFF-årsverk, og fikk dermed litt flere poeng per årsverk enn i 2023, til tross for nedgang både i antall publikasjoner og poeng.

Økningen i nivå 2-publisering er størst ved HUM, JUR og UM. På HUM er dette en del av en positiv trend, der har nivå 2-publiseringsen økt fra 22 % i 2015 til 38 % i 2024. Mer informasjon om publisering ved fakultetene er tilgjengelig på bibliometri.w.uib.no.

Figur 4 Publikasjoner (mørkeblå), publiseringspoeng (rød) og forfatterandeler (lyseblå) (over) og publiseringspoeng per UFF-årsverk (under) ved fakultetene ved UiB. Tall er foreløpige for 2024. KMD er ikke med i denne oversikten fordi vitenskapelig publisering ikke er den primære arbeidsformen ved fakultetet.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 09.04.2025
FU-sak: 12/25		Arkivsaknr.:

North Sea University Partnership (NSUP)

Bakgrunn

UiB signerte i desember 2024 et "Letter of Intent" med tre andre norske universitet og fire britiske universitet. Samarbeidet har fått navnet North Sea University Partnership (NSUP) og har som mål å styrke båndene mellom norske og britiske universiteter, fremme samarbeid, overkomme utfordringer og skape et støttende miljø for akademisk og forskningsrettet samarbeid.

Hensikten er å skape plattformer for samarbeid hvor ideer kan utforskes, strukturelle utfordringer løses, og nye utdannings- og forskningsinitiativer kan etableres. Hensikten er ikke å etablere eksklusive partnerskap på universitetsnivå, men snarere å styrke engasjementet fra forskergrupper ved å legge til rette for at fagmiljøer selv kan initiere samarbeidsprosjekter der de ser felles styrker og interesser.

Delmål

1. Utforske metoder for å styrke forskningssamarbeid og studentutveksling, inkludert samarbeid med næringslivet.
2. Kartlegge behov og fremme programmer i eksterne og nasjonale virkemiddelapparater.
3. Identifisere barrierer og fremme løsninger overfor myndigheter i Norge og Storbritannia.

Tematiske områder

For å unngå et altfor bredt prosjekt i den innledende fasen vil samarbeidet i første omgang konsentrere seg om fire tematiske forskningsområder. I løpet av det første året vil samarbeidet hovedsakelig fokusere på de to første forskningsområdene (i fet skrift):

- **Nordsjøen: energi, grønn omstilling og havforskning**
- **Kulturarv**
- Arktis
- Helse

Deltakere

Fra britisk side deltar Durham University (lead), Newcastle University, University of York og University of Leeds. Fra norsk side deltar Universitetet i Bergen (lead), Universitetet i Oslo, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, og Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet.

Prosjektet vil ha en delt ledelse fra Durham University og Universitetet i Bergen, hvor sekretariatet også vil være plassert. Eksterne interessenter inkluderer relevante departementer og forskningsråd i begge land.

Dette prosjektet representerer en viktig mulighet for å styrke akademiske og forskningsmessige forbindelser mellom Norge og Storbritannia, og vil legge til rette for fremtidig samarbeid utover de deltakende universitetene.

Organisering

NSUP er organisert i tre nivå:

- *Styringsgruppen* består av øverste leder (rektor) fra hver av partnerinstitusjonene og skal møtes en gang i året.
- *Strategic Contact Representatives Group* består av ledere på strategisk nivå fra hver av partnerinstitusjonene og møtes en gang i måneden. Gruppen ledes av rektor Margareth Hagen, UiB og pro-vice chancellor Claire O'Malley, DU.
- *Coordination Team* består av administrative kontaktpersoner fra hver av partnerinstitusjonene med ansvar for den administrative oppfølgingen og koordineringen av partnerskapet.

Aktiviteter 2025

De viktigste aktivitetene i 2025 – bortsett fra å etablere selve samarbeidet – vil være å organisere en egen NSUP North Sea Conference i Brussel, samt å arbeide med å kartlegge muligheter for finansiering og mobilitet mellom Norge og UK.

Konferansen i Brussel i 2025 vil ha et fokus på energi-, energiomstillings- og sikkerhetsrelaterte knyttet til Nordsjøen. Denne vil være en «lunsj-til-lunsj»-konferanse som vil bli holdt den norske EU-delegasjonen i Brussel og med en mottakelse på den britiske EU-delegasjonen 19.-20. november 2025.

Det er nedsatt en programkomite for konferansen, som har delt ledelse fra DU og UiB. Fra DU er det Simone Abram, som er Executive Director ved Durham Energy Institute. Fra UiB er det Kristine Spildo som er visedekan for Klima og Energiomstilling.

Viktige problemstillinger relatert til NSUP til drøfting

1. Hvilke problemstillinger i samarbeidet mellom Norge og UK har dere erfart og er det noen av disse som burde tas opp i NSUP?
2. Hvordan kan UiB utnytte denne typen internasjonale partnerskap på best mulig måte?
3. Har dere forslag til aktiviteter i partnerskapet under de tematiske overskriftene?

Saken legges fram for Forskningsutvalget til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 9.04.2025
FU-sak: 13/25		Arkivsaknr.:

Forskningsinfrastruktur for studenter. Resolusjon fra Studentparlamentet til NSO sitt landsmøte

Bakgrunn

Utdanningen ved UiB er forskningsbasert og tett koblet til kunnskapsutviklingen. UiBs strategi sier at studentene skal innlemmes mer i forskningsarbeid, og at en større andel kandidater skal utdannes på masternivå.

Studentparlamentet ved UiB har tatt initiativ til en resolusjon i Norsk studentorganisasjon (NSO) sitt landsmøte 28-30 mars for å øke studentenes mulighet for deltakelse i forskning.

Resolusjonen foreslår tre tiltak:

- Det skal opprettes et nasjonalt fond for å sikre at studenter skal få tilgang til særlig kostnadstung forskningsinfrastruktur
- Man skal tilrettelegge for at studenter skal kunne benytte seg av tilgjengelig forskningsinfrastruktur ved andre institusjoner
- Studenter sin posisjon som aktive bidragsytere til forskning skal styrkes, gjennom økt tilgang på nødvendig forskningsinfrastruktur

Resolusjonsforslaget er vedlagt.

Saken legges fram for Forskningsutvalget til orientering

Forskningsinfrastruktur for studenter

En helt essensiell del av forskningsarbeidet er å ha en tilstrekkelig forskningsinfrastruktur for å kunne planlegge og gjennomføre undersøkelser. Forskningsinfrastruktur er alt av utstyr, teknologi og hjelpemidler man bruker i gjennomføringen av prosjektet, og i mange tilfeller vil dette være veldig dyrt.

For studenter vil det være vanskelig eller umulig å finansiere et stort forskningsprosjekt på egen hånd. Da er man avhengig av at egen institusjon har tilgang på den infrastrukturen man trenger for å gjennomføre prosjektet. Det er ingen selvfølge for de aller fleste. Særlig for små institusjoner er det vanskelig å anskaffe nok, og god nok forskningsinfrastruktur til at studenter skal kunne forske fritt, og lykkes med forskningen sin. Alle burde ha lik mulighet til å drive med forskningsarbeid i akademia, og studenter må kunne få tilgang til tilstrekkelig forskningsinfrastruktur uavhengig av institusjonstilhørighet. Derfor trenger man å benytte seg av de ressursene som allerede er tilgjengelig, samt å fasilitere ny infrastruktur ved behov. Et forskningsinfrastrukturfond for studenter skal også bidra til å dekke eventuelle avgifter knyttet til lån av utstyr ved andre institusjoner. Dersom man på en institusjon har tilgang på essensielt utstyr, og kapasitet til å leie eller låne dette ut, burde man gjøre dette.

Man kan ikke godta premisset om at det kun er akademisk ansatte som skal være pådrivere for, og ha tilgang på nyskapende forskning. Studenter er en essensiell del av akademia, og kan bidra vesentlig sterkere enn i dag til moderne forskningsarbeid. Derfor må man legge til rette for, og fasilitere studentdreven forskning, og ha systemer som bidrar positivt til dette.

NSO vil at:

- Det skal opprettes et nasjonalt fond for å sikre at studenter skal få tilgang til særlig kostnadstung forskningsinfrastruktur
- Man skal tilrettelegge for at studenter skal kunne benytte seg av tilgjengelig forskningsinfrastruktur ved andre institusjoner
- Studenter sin posisjon som aktive bidragsyttere til forskning skal styrkes, gjennom økt tilgang på nødvendig forskningsinfrastruktur

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 9.04.2025
FU-sak: 14/25		Arkivsaknr.:

UiB AI årsmelding 2024 og status KI-sentersøknader

UiB årsmelding 2024

Om 2023 var det året hvor kunstig intelligens (KI) for alvor ble kjent i alle deler av samfunnet, så kan vi kanskje si at 2024 ble det året hvor KI fikk den anerkjennelsen som den fortjener som vitenskapelig metode og verktøy. For mange KI-forskere på UiB og for UiB AI ble 2024 preget av forberedelser til forskningssentersøknader i forbindelse med «KI-milliarden». UiB sine KI-forskere har også vært svært aktive på nasjonale scener med mange foredrag på konferanser og møter, både vitenskapelige, populærvitenskapelige og i den nasjonale diskusjonen rundt forskning og utdanning innen KI. En del av disse konferansene og møtene har også vært hos UiB. Takket være UiB AI har universitetet fått en nasjonal synlighet og mulighet til å vise alle disse aktivitetene samlet. Slik hjelper UiB AI våre forskere å nå et enda større publikum, og ikke minst å komme tettere i kontakt med næringsliv og offentlig forvaltning. Se vedlagte årsrapport for flere detaljer om aktiviteter, samt regnskap for 2024 og budsjett for 2025.

Status KI-sentersøknader

UiB leverte seks søknader til utlysningen av sentre for kunstig intelligens 15. januar. Sammen med NTNU hadde UiB flest koordinatorsøknader nasjonalt til ordningen. Disse har søkt:

Vidar Remi Jensen, KI	AI Centre for Autonomous Experimentation (AI-CAX)
Barbara Jane Wasson, SLATE	AI Centre for the Empowerment of Human Learning
Stefan Sobolowski, GFI	RAISE-UP: Centre for Accelerating AI Advances for the Earth System and Society
Rune Johan Krumsvik, IPED	Digital Learning Communities Artificial Intelligence Centre: Centre for Research on AI in education, defence, police and health sector
Marija Slavkovik, INFOMEDIA	Centre for Socially Empowered AI Research
Andreas Lothe Opdahl, INFOMEDIA	Insight: New AI Methods for Innovative Uses of Public Data

I tillegg deltar UiB som partner i 14 søknader, av disse ligger tre ved UiO og to hver ved NORCE og OUS.

Den 4. april vedtok Porteføljestyret for muliggjørende teknologier hvilke opptil 20 av de 50 sentersøknadene som går videre til intervjurunde rett over påske. Resultatet er ikke kjent når denne saken sendes ut, men det vil bli gitt en muntlig orientering i møtet dersom resultatet er klart.

Av disse inntil 20 søknadene skal 4-6 velges ut til å få finansiering, på neste porteføljestyremøte den 10. juni.

Saken legges fram for forskningsutvalget til orientering

UiB AI

UIB AI ÅRSRAPPORT 2024

UNIVERSITETET I BERGEN

Forord: KI-året 2024

Om 2023 var det året hvor kunstig intelligens (KI) for alvor ble kjent i alle deler av samfunnet, så kan vi kanskje si at 2024 ble det året hvor KI fikk den anerkjennelsen som den fortjener som vitenskapelig metode og verktøy. Den revolusjonen som KI har ført til gjennom de siste 10-15 årene innen naturvitenskap, teknologi og medisin, ble belønnet med hele to Nobelpriser i 2024.

Årets nobelpris i fysikk ble tildelt grunnleggende forskning som førte til en banebrytende metodologisk utvikling innen AI: nevralt nettverk for maskinlæring. Vinnerne John J. Hopfield ved Princeton University i USA og Geoffrey E. Hinton ved University of Toronto i Canada, fikk prisen for sitt arbeid i denne retningen gjennom de siste 40 årene. Nobelprisen i kjemi ble delvis tildelt løsning av proteinfoldingsproblemet ved hjelp av KI. Da verktøyet AlphaFold fra Google DeepMind gjorde store fremskritt for proteinfoldingsproblemet i 2020, var det mange av oss som er interesserte i KI, som ble meget imponerte og entusiastiske. Omfanget og potensialet i hva dette kan medføre av vitenskapelige fremskritt er så stort at dette faktisk var temaet for det aller første UiB AI-seminaret i 2022. Prisvinnere Demis Hassabis og John Jumper fra Google DeepMind ledet laget med forskere hvis arbeid har ført til at predikerte proteinstrukturer økte fra rundt 200 tusen til rundt 200 millioner bare i løpet av et år.

Med dette som bakgrunn er det ikke overraskende at 2024 ble preget av forberedelser til forsknings-sentersøknader i forbindelse med «KI-milliarden». I slutten av 2023 annonserte regjeringen at det skulle satses på forskning og utvikling innen KI med en milliard kroner over fem år. I februar 2024 annonserte Norges Forskningsråd at det skulle etableres fire til seks KI-sentre i Norge. Før sommerferien hadde Forskningsrådet mottatt 122 skisser på mulige KI-sentersøknader fra hele landet, som resulterte i 50 fullstendige KI-sentersøknader ved søknadsfristen i januar 2025. I forhold til forskningsmidler som allerede går til KI i Norge, og sammenlignet med hvor mye andre land satser på KI, er 200 millioner per år i fem år, ikke en altfor stor investering i Norges KI-fremtid. Men det er en kjærkommen begynnelse og det har ført til økt KI-samarbeid mellom institusjoner. Uansett hvilke av de 50 sentersøknadene som blir innvilget, har arbeidet med søknadene ført til en bred mobilisering for KI-forskning landet rundt, med mange nasjonale møter tilrettelagt av ulike organisasjoner, som igjen har resultert i mange nye kontaktpunkter og samarbeid mellom ulike institusjoner og sektorer. UiB har levert seks KI-sentersøknader hvor veldig mange kolleger har bidratt i skriveingen, både når det gjelder selve det vitenskapelige innholdet og når det gjelder administrativ støtte. Mest kudos fortjener senterleder kandidatene som har ledet koordineringen og skriveingen av sine søknader, som er et meget krevende arbeid, som forhåpentligvis også har vært givende.

UiB sine KI-forskere har vært svært aktive på nasjonale scener gjennom hele 2024 med mange foredrag på ulike konferanser og møter, både vitenskapelige, populærvitenskapelige og i den nasjonale diskusjonen rundt forskning og utdanning innen KI. En del av disse konferansene og møtene har også vært hos UiB. Takket være UiB AI har universitetet fått en nasjonal synlighet og mulighet til å vise alle disse aktivitetene samlet. Vi noterer oss at arrangementene i regi av UiB AI er svært populære, og i den grad opptak blir lagt ut på nett, blir de sett av mange. Slik hjelper UiB AI våre forskere å nå et enda større publikum, og ikke minst å komme tettere i kontakt med næringsliv og offentlig forvaltning.

Pinar Heggernes

Prorektor og leder for styringsgruppen UiB AI

Om UiB AI

UiB AI er et initiativ for å koordinere og synliggjøre forsknings-, utdannings- og innovasjonsaktivitet innen kunstig intelligens ved Universitetet i Bergen, og legge til rette for samarbeid og kontakt mellom fakultetene og med partnere utenfor UiB.

Universitetsledelsen oppnevnte i 2021 en styringsgruppe for å lede arbeidet med å koordinere og synliggjøre UiB sine styrker innen forskning, utdanning og innovasjon i KI i bredden av universitetets disipliner. Det førte til etableringen av UiB AI, med en koordinatorressurs og et budsjett – i hovedsak til seminarer og konferanser.

Siden har UiB AI fått visuell profil, samt egne nettsider på uib.no med oversikt over utdanning, forskning og innovasjon innenfor KI på UiB. Siden inneholder også nyheter, relevante arrangementer på UiB og lister over KI-eksperter for media. I tillegg til jevnlig oppdatering av disse sidene, kommer det omtrent månedlig ut et nyhetsbrev, som i 2024 økte fra 365 til i overkant av 500 abonnenter.

I 2024 ble styringsgruppen for UiB AI utvidet med en representant fra Fakultet for kunst, musikk og design og en studentrepresentant fra Studentparlamentet. Det betyr at alle de sju fakultetene ved UiB samt studentene nå er representerte. En av de to observatørene, programdirektør for digitalisering, sluttet på høsten i sin stilling og ble ikke erstattet. Styringsgruppen hadde fem møter i 2024. For hvert møte sendes det ut agenda i forkant og referat i etterkant. Alt legges ut i et felles Teams-område som styringsgruppen og sekretariatet har tilgang til.

I april 2024 ble ny administrativ koordinator, Dag Stenvoll, ansatt i full stilling hos Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Han overtok hovedansvaret for Intelligente Bergen, og har dette året koordinert prosessen rundt KI-sentersøknader fra UiB. Fra Kommunikasjonsavdelingen har Odd Vegard Kandahl-Wright fortsatt bistått med profilering, samt kommunikasjonsstøtte til seminarer og konferanser. I 2025 vil sekretariatet jobbe videre med økt synliggjøring internt og eksternt, blant annet gjennom mer aktiv bruk av LinkedIn for å spre informasjon om prosjekter og arrangementer i hele bredden av UiB.

Etablering av UiB AI baserte seg på den sterke KI-forskningen som foregår ved alle UiB sine fakultet, og utdanningstilbud innen KI på flere fakultet. UiB AI er unik i nasjonal sammenheng siden den involverer hele bredden av UiB, og oversikten over KI-forskere på UiB viser oppunder hundre ansatte fra alle de sju fakultetene. I år er vi også med på oppstarten av Nordic AI Hub, for å bygge videre på våre styrker innen KI på tvers av fagene og bidra til slik tverrfaglighet i nordisk og baltisk sammenheng.

Grunnmuren i UiB AI er de faste formidlings- og samhandlingsarenaene, som er seminarserien til UiB AI og den årlige konferansen Intelligente Bergen. I tillegg støtter UiB AI andre arrangementer og møter om KI økonomisk eller med personressurser. UiB AI har nå etablert seg som et kontaktpunkt for henvendelser til UiB både fra innen og utenfor organisasjonen angående forskning, utdanning, innovasjon, og samarbeid innen kunstig intelligens.

Styringsgruppen i 2024

Pinar Heggernes (prorektor, leder)
Jill Walker Rettberg (HF)
Marija Slavkovik (SV)
Inge Jonassen (NT)
Torger Kielland (JUS)
Helge Ræder (MED, til 1. august)
Olav Tenstad (MED, fra 1. august)
Barbara Wasson (PSYK)
Simon Gilbertson (KMD)
Anne Aurora Ekeland Bjerkly
(Studentparlamentet, fra 1. august)

Tore Burheim, IT-direktør (observatør)
Mathilde Holm, programdirektør for digitalisering (observatør, til 1. september)

Administrativ støtte/sekretariat:
Dag Stenvoll, FIA (fra 1. april)
Dag Hellesund, FIA
Odd Vegard Kandahl-Wright, KA

Seminarserien

Seminarserien til UiB AI, som tidligere foregikk i Universitetsaulaen, ble i 2024 holdt i Storsalen i Nygårdsgaten 5. Målgruppen for seminarerne er alle ansatte og studenter ved UiB, samt eksterne interesserte. Eksterne deltakere i 2024 kom fra Bergen Kommune, Skatteetaten, Itera, Haukeland, HVL, Norad, NORCE, Sikt, Tryg, KhiO, NTNU, HK-dir, UiA, Udir, Eviny og Equinor. Deltakerne på UiB AI-seminarene i overveiende grad akademikere. Styringsgruppen ønsker å involvere flere studenter.

Målet for seminarerne har vært å skape en arena for møter om KI på tvers av fagfelt og med omverdenen. Ved hvert seminar har et nytt fakultet hatt ansvar for det faglige innholdet, mens UiB AI-koordinator tar seg av alt det praktiske. Nivået er lagt slik at innholdet skal være tilgjengelig for forskere og studenter fra andre fagfelt. Det er lagt inn tid til kaffe før start og en enkel lunsj i etterkant av seminarerne for å invitere til dialog og samtaler mellom deltakerne. Det har i 2024 vært mellom 80 og 130 påmeldte på hvert seminar.

Årets siste seminar var et heldags, strømmet arrangement med internasjonal deltakelse. Det ble arrangert i samarbeid med Universitetsfondet, som dekket reise- overnattingsutgifter for de tilreisende. I tillegg til den fulle seminardagen ble det også arrangert en felles middag for inn lederne og noen fra UiB AI kvelden før. UiB AI #12 var derfor mer kostbart enn de andre seminarerne. [Opptaket kan i sin helhet ses her](#). Det legges opp til strømming og opptak av seminarerne også i 2025.

Her er en oversikt over de seminarerne i 2024, med faglig ansvarlig fakultet i parentes:

- [UiB AI #9 Trustworthy AI](#) (SV)
- [UiB AI #10 Theory, Humans, and Natural Sciences](#) (NT)
- [UiB AI #11 AI, Ethics, Aesthetics](#) (KMD)
- [UiB AI #12 Aligning AI with Human Values: Challenges and Solutions](#) (SV)

Dr. Emily C. Collins, The University of Manchester, innledet om Human Interactions and their Implications for Ethical and Responsible Robotics and AI, på UiB AI-seminaret 29. november.

Foto:
Dag Stenvoll

Intelligente Bergen

Leder av institutt for informatikk, Inge Jonassen, presenterer KI-senterinitiativet Centre for Socially Empower-ed AI Research, for en fullsatt Universitetsaula.

Foto: Dag Stenvoll

7. november 2024 ble konferansen Intelligente Bergen arrangert for tredje år på rad. Denne gangen samlet konferansen rundt 300 deltakere; omtrent en tredjedel fra næringslivet, en tredjedel fra offentlig sektor og en tredjedel fra akademien (forskere, studenter og administrativt ansatte). Konferansen har som mål å fremme vår regions posisjon som nasjonalt ledende innen forskning og bruk av kunstig intelligens, og er i større grad enn seminarserien rettet utad: Flertallet av innleiderne er fra offentlige og private virksomheter utenfor akademien. Programkomiteen bestod av Odd Gurvin fra Vestland fylkeskommune, og Inge Aadland fra Fana Sparebank, i tillegg til UiBs Marija Slavkovik, Simon Gilbertson og Pinar Heggernes, administrativt støttet av UiB AI-sekretariatet.

Paneldebatt med Liv Dingsør fra Digital Norway, Morten Irgens fra Copenhagen Business School, Ramtin Matin fra Sparebank 1 SR-bank og Monica Mæland fra Bergens Næringsråd.

Foto:
Dag Stenvoll

NORA

UiB var en av grunnleggerne av NORA – Norwegian AI Research Consortium i 2018 og professor Pinar Heggernes fra Institutt for informatikk ved UiB hadde styreledervervet frem til 2021. Siden den gang har NORA vokst, og omfatter i dag 18 forsknings- og utdanningsinstitusjoner over hele landet. Også UiB sin involvering i NORA har vokst i denne perioden. I 2022 og 2023 var professor Inge Jonassen fra Institutt for informatikk styreleder for NORA. Professor Marija Slavkovik fra Institutt for informasjons- og medievitenskap var styremedlem for den nasjonale forskerskolen NORA Research School frem til 2024. I 2024 har Slavkovik gått inn i NORAs hovedstyre, Pekka Parviainen fra Institutt for informatikk sitter i styret for forskerskolen og i NORAs utdanningsråd, Christoph Trattner fra Institutt for informasjons- og medievitenskap og SFI Media Futures sitter i NORAs innovasjonsråd, mens Morten Blørstad, stipendiat på Institutt for informatikk, sitter i NORAs studentråd.

Nordic AI Hub

UiB AI ble i 2023 kontaktet av *AI Lund* (Lunds universitet) og *AI for the People* (Aalborg Universitet) med forespørsel om å delta i etableringen av et «Nordic AI Hub». Både AI Lund og AI for the People er tverrfaglige initiativ som arbeider med KI på tvers av alle fakultet ved sine institusjoner, på samme måte som UiB AI. De tre institusjonene har søkt Nordisk ministerråd om å etablere «Nordic AI Hub», for å styrke det tverrfaglige samarbeidet innen KI ved og mellom nordiske og baltiske institusjoner. Den 4. og 5. desember 2024 møttes ti deltakere fra de tre universitetene i Bergen for å diskutere erfaringer og planer framover, med UiB AI som vertskap. Like etter årsskiftet ble det klart at søknaden ble innvilget, med i overkant av NOK 4 millioner for 2025-2026, og Nordic AI Hub er dermed etablert som et samarbeid mellom UiB, Lunds Universitet og Aalborg Universitet.

De besøkende fra Nordic AI Hub får en innføring i forskningen som foregår ved Centre for Digital Narrative.

Foto: Dag Stenvoll

TMF forskningsprogram «Trustworthy AI»

Opprettelsen av UiB AI førte til at UiB har fått på plass et tverrfaglig forskningsprogram innen pålitelig kunstig intelligens med støtte fra Trond Mohn Forskningsstiftelse: Trustworthy AI. Tre tverrfaglige prosjekt med involvering fra fem av UiB sine syv fakultet, fikk tildeling i 2023 og startet i løpet av det året. Prosjektledere er professor Barbara Wasson fra Det psykologiske fakultet, professor Fedor Fomin fra Fakultet for naturfag og teknologi og professor Valeriya Lyssenko fra Det medisinske fakultet. I løpet av

2024 ble det etablert et tverrgående prosjekt Trustworthy AI Synergy (TAIS) for å legge til rette for samarbeid og trekke på synergi mellom disse tre prosjektene og annen KI-forskning ved UiB, i Norge og internasjonalt. Den totale støtten fra TMF til dette programmet er 20 millioner kroner.

LEAD AI

UiB sitt tverrfaglige karriereutviklingsprogram for unge forskere, *Bergen research and training program for future AI leaders accross the disciplines*, LEAD AI, hadde sin offisielle start 1. januar 2024. LEAD AI blir støttet gjennom samfinansieringsordningen COFUND Postdoctoral Programmes under EUs Marie Skłodowska-Curie Actions. Søknaden til LEAD AI var skrevet av styringsgruppen til UiB AI, godt hjulpet av det administrative støtteapparatet. Flere av medlemmene i styringsgruppen til UiB AI har nøkkelroller i ledelsen og treningsaktivitetene til LEAD AI. Programmet legger til rette for en felles treningsarena for 19 postdoktorer som ansettes ved UiB i årene 2024-2028. Seks av disse postdoktorene har blitt ansatt i løpet av 2024. Forskningsmulighetene spenner fra grunnleggende KI-forskning for de aktuelle fagområdene til mer anvendt forskning innen naturvitenskap og medisin, og problemstillinger innen samspill mellom AI, menneske og samfunn med juridiske og etiske utfordringer. Programmet er støttet av 17 eksterne partnere, hvorav 6 er akademiske institusjoner eller nettverk, mens de andre 11 representerer næringslivet, offentlig sektor og ulike nettverk/klynger. Den totale støtten fra EU til dette programmet er 33 millioner kroner.

Andre seminarer, konferanser og arrangementer

Mobiliseringsseminar for KI-sentre

10. april inviterte Forsknings- og innovasjonsavdelingen til Mobiliseringsseminar: KI for tillit og bærekraft. Målet med seminaret var å synliggjøre KI-miljøer og senterinitiativer ved UiB og andre institusjoner i Bergen, samt identifisere muligheter for tverrfaglige samarbeid i det videre arbeidet. 15 initiativer pitchet sine ideer og prosjekter for mulige samarbeidspartnere. Områdedirektør i Forskningsrådet Anne Kjersti Fahlvik var hovedinnleggsholder, og sa litt om hva de ser for seg for sentrene som skal opprettes: «*De skal utføre forskning på kunstig intelligens av høy kvalitet og adressere viktige utfordringer i samfunns- og næringsliv. KI-sentrene skal samlet dekke de tre sporene: konsekvenser, teknologi og innovasjon. De tre sporene overlapper og må derfor sees i sammenheng*», sa hun. Bergen Næringsråd er svært interessert i at regionen skal få minst ett av sentrene, og var også til stede på seminaret. «*Det er mange andre regioner som også er interessert i disse midlene og tildelingene fra Forskningsrådet. Derfor er det viktig at vi markerer oss og at vi får til gode samarbeid i Bergen*», sa næringspolitisk rådgiver Astrid Hårstad.

Områdedirektør i Forskningsrådet Anne Kjersti Fahlvik var hovedinnleggsholder på mobiliseringsseminaret.

Foto:

Odd Vegard Kandal-Wright

Statssekretær Thomas Norvoll besøker UiB

Temaet for besøket 18. april var UiBs satsninger på kunstig intelligens og digital kompetanse. Norvoll fikk omvisning av prorektor Pinar Heggernes, for å lære om og inspireres av prosjekter på Media City Bergen, Høyteknologisenteret og Alrek helseklynge. Norvoll kom til Bergen for å lære om hva som foregår i våre fagmiljøer, med tanke på den nye nasjonal digitaliseringsstrategien.

Statssekretæren får en innføring i noen av de pågående prosjektene ved SFI Media Futures.

Foto: Dag Stenvoll

På MCB fikk han en omvisning på Senter for undersøkende journalistikk, SFI-en Media Futures, og studenter demonstrerte objektgjenkjenning i TekLab. På Høyteknologisenteret viste Institutt for informatikk fram noe av sin banebrytende forskning, blant annet innen medisinske visualiseringer og data-

sikkerhet. På Institutt for global helse og samfunnsmedisin på Alrek helseklynge ved fikk statssekretæren blant annet høre om helseregistre, der Norge har en unik posisjon internasjonalt.

Skills for Digital Transition, Brussel

13. mai inviterte UiB, i samarbeid med Abelia, interessenter fra academia, næringsliv og EU-institusjoner til en dialog om det presserende behovet for digitale ferdigheter. Digitalisering er den viktigste drivkraften for økonomisk vekst og inkludering, og det er derfor viktig å heve nivået av digitale ferdigheter i samfunnet. I sitt sluttinnlegg understreket Pinar blant annet at tverrnasjonalt samarbeid kan bidra til å avhjelpe kompetansegapet i Europa. En må også tenke tverrfaglig, slik tanken bak UiB AI er, for både å kunne møte behovene til IT- og teknologieksperters så vel som behovene innen fagområder som humaniora, samfunnsvitenskap, jus og medisin.

Pinar Heggernes i samtale med policydirektør i Abelia Nils-Ola Widme, Senior Project Manager i DIGITALEUROPE Chiara Longobardi, Deputy Head of Unit for Digital skills, DG EAC Francesca Maltauro, Director for Policy Coordination and Foresight, European University Association Thomas Jørgensen og Innovation Services Lead, Trinity College Dublin Peter Gillis.

Foto: Odd Vegard Kandal-Wright

Humaniora møter kunstig intelligens

Den 30 mai arrangerte Det humanistiske fakultet ved UiB og UHR-Humaniora konferanse om kunstig intelligens og humaniora. Målet med konferansen var å understreke humanioras viktige rolle i utviklingen og forståelse av KI. Den utgjorde et forum hvor humanistiske forskere delte kunnskap og bygget nettverk for å styrke humanioras bidrag til KI-forskningen. Konferansen tok opp etiske, kulturelle og samfunnsmessige utfordringer av kunstig intelligens, og hvordan humaniora kan bidra til å møte disse utfordringene. Jill Walker Rettberg fra UiB AI styringsgruppen ledet programkomitéen.

*Shannon Vallor, professor ved Edinburgh Futures Institute, University of Edinburgh, holdt et hovedinnlegg basert på sin siste bok; *The AI Mirror: Reclaiming our Humanity in an Age of Machine Thinking*.*

Foto: Edinburgh Futures Institute

Arendalsuka: Digital omstilling og fremtidens arbeidsliv

Under Arendalsuka 2024 arrangerte UiB debatten "Digital omstilling og fremtidens arbeidsliv", der digitaliseringsminister Karianne Tung deltok i tillegg til Sveinung Skule i HK-dir, Monica Mæland i Bergen Næringsråd, prorektor ved UiT Norges arktiske universitet, Katrine Tveiterås og prorektor ved UiB, Pinar Heggernes. Debatten tok for seg hvilken digital kompetanse morgendagens nærings- og arbeidsliv trenger, og hvordan man skal få denne kompetansen inn i utdanningene. Det ble vist til ulike tiltak som UiBs DIGI-emner, og initiativer som UiB AI som løfter KI-arbeidet på UiB både gjennom forskning og utdanning.

Prorektor Pinar Heggernes, digitaliseringsminister Karianne Tung og rektor Margareth Hagen på Arendalsuka.

Foto: Odd Vegard Kandal-Wright

CuttingEdgeAI, Oslo

UiB AI var sterkt representert på CuttingEdgeAI-seminaret som NORA arrangerte i Universitetsaulaen på UiO 4. september, under Kavliuken. Styringsgruppedlem Jill Walker Rettberg deltok med innlegg, og styringsgruppeleder Pinar Heggernes satt i panel sammen med blant andre Forsknings- og utdanningsminister Oddmund Hoel og hovedtaler Stuart Russell.

Pinar Heggernes og Dag Stenvoll fra UiB AI sammen med Klas Pettersen, direktør i NORA og Arnaldo Frigessi, leder av Integreat (SFF innen maskinlæring) ved UiO.

Foto:

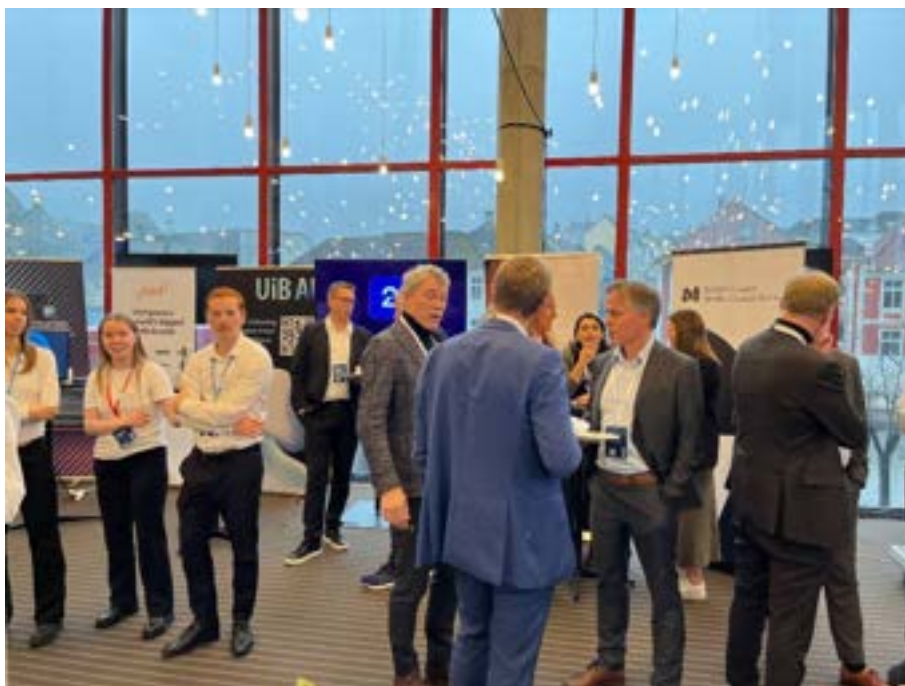
Pinar Heggernes

Europe's Digital Agenda, 6. september

UiB AI var ikke direkte involvert i denne konferansen, men den fikk innvilget støtte på kr 50.000 fra Styringsgruppen. Konferansen fant sted på Juridisk fakultet den 6. september, med styringsgruppens medlem Torger Kielland som hovedarrangør. Konferansen samlet noen av de fremste på feltet i Europa og USA for å søke etter felles prinsipper og doktriner i Europas digitale agenda. Den tok opp hva som kan bli EUs neste skritt for å regulere det digitale området. Deltakerne sammenlignet også Europas digitale agenda med utviklingen i USA, og diskuterte hvordan de nye europeiske reglene vil kunne påvirke bedrifter i IKT-sektoren i Europa. [Konferansen kan ses i opptak her](#)

Bergen Næringsråds årskonferanse, 15. november

UiB AI var representert med stand på årskonferansen til Bergens næringsråd i Griegshallen, den 15. november. Tema for konferansen var blant annet kunstig intelligens. Vi delte stand (og kostnaden) med Media City Bergen, TV 2, Vizrt og Fonn Group. Koordinator Dag Stenvoll og medlem i styringsgruppen Marija Slavkovik orienterte interesserte om noe av det som foregår innen kunstig intelligens på UiB.

Marija Slavkovik på stand for UiB AI på Bergens Næringsråds årskonferanse i Griegshallen, sammen med virksomheter tilknyttet MCB.

Foto: Dag Stenvoll

KI-sentersøknader

2024 var året da «KI-milliarden» ble utlyst, med inntil 200 millioner i støtte til 4-6 senter over en femårsperiode. I april kom utlysningen for «skisser», med den korte fristen 7. juni. Det kom inn 122 skisser totalt, 9 av dem fra UiB. I tillegg til disse 9, var UiB-forskere med som partner på et 20-talls andre skisser. UiB AI koordinerte søknadsstøtten fra UiB sentralt. Seks av de ni UiB-koordinerte initiativene ble tildelt 75.000 hver i PES-midler, og lovnad om inntil to sentralt finansierte stipendiatstillinger ved eventuell senterfinansiering. I tillegg søkte FIA om og fikk innvilget tilsvarende PES-midler fra Vestland fylkeskommune, under deres støtteordning «Tilskot til samarbeid om større søknader til nasjonale og internasjonale ordninger»: 450.000 totalt.

Fristen for full KI-sentersøknad var i januar, og alle de seks UiB-initiativene sendte inn full søknad; av femti søknader totalt. Svaret om hvilke fire til seks KI-sentre som får finansiering kommer i juni. Ett av de tre «sporene» i utlysningen var forskning for «å identifisere og løse relevante problemstillinger, dilemmaer, utfordringer og muligheter som KI-teknologien medfører for enkeltmennesker og samfunn.» Med sine sterke fagmiljøer innenfor samfunnsvitenskap og humaniora burde UiB være godt posisjonert i den skarpe konkurransen om disse sentrene. Her er de seks UiB-søknadene:

❖	AI Centre for Autonomous Experimentation (AI-CAX). Kjemisk institutt (NT), Vidar Remi Jensen
❖	AI Centre for the Empowerment of Human Learning. Slate (PSY), Barbara Wasson
❖	Centre for Socially Empowered AI Research. Institutt for informatikk (NT), Marija Slavkovik (SV)
❖	Digital Learning Communities AI Centre: Centre for Research on AI in education, defence, police and health sector. Institutt for pedagogikk (PSY), Rune Johan Krumsvik
❖	Insight: New AI Methods for Innovative Uses of Public Data. Institutt for informasjons- og medievitenskap (SV), Andreas Opdahl
❖	RAISE-UP: Centre for Accelerating AI Advances for the Earth System and Society. Geofysisk institutt (NT), Stefan Sobolowski

Regnskap 2024

	Budsjett	Regnskap
UiB AI #9	80 000	32 432
UiB AI #10	80 000	24 750
UiB AI #11	80 000	33 409
UiB AI #12	80 000	95 053
Intelligente Bergen	300 000	243 873
Konferansen Europe's Digital Agenda (Det juridiske fakultet)	50 000	50 000
Profilmateriell og kommunikasjon	30 000	20 063
Bidrag til NORA kontingent	200 000	300 000
Møtemat	10 000	1 144
Fellesarrangement med prosjektene under UiB AI	90 000	
Brusselmøtet Skills for digital transition		47 882
Nordic AI Hub meeting i Bergen		17 250
LEAD AI-seminar		30 939
SUM	1 000 000	896 794

Budsjett for 2025

UiBs ledelse har satt av 1,2 millioner kroner til budsjett for UIB AI i 2025. Dette er hvordan styringsgruppen planlegger å disponere midlene, i tråd med de aktivitetene som er skissert ovenfor.

Aktivitet	Budsjett
UiB AI #13	90 000
UiB AI #14	150 000
UiB AI #15	90 000
UiB AI #16	90 000
UiB AI #17	90 000
Intelligente Bergen	320 000
Profilmateriell og kommunikasjon	30 000
Bidrag til NORA kontingent	200 000
Møtemat	10 000
Fellesarrangement med Lead AI	50 000
Reiser, diverse	80 000
TOTAL	1 200 000

UiB AI

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 9.04.2025
FU-sak: 15/25		Arkivsaknr.:

Ekstern finansiering. Søknader og resultater første kvartal 2025

Bakgrunn

I perioden januar – mars 2025 har Forskningsrådet gjennomført tematiske utlysninger av midler til forskerprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt, og tildelt midler blant annet til forskerskoler for arbeidslivsrelevans. ERC Advanced og Synergy grants 2025 har gjennomført den første søknadsrunden.

Søknader til Forskningsrådet

Tematiske utlysninger - koordinatorsøknader

I mars gjennomførte Forskningsrådet hovedutlysningene for tematiske forskerprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP). UiB fremmet 56 søknader som koordinator til disse utlysningene. Dette én mer enn i tilsvarende utlysninger 2024, men søkt beløp har økt med over 55 millioner. Dette skyldes særlig utlysning av store tverrfaglige forskerprosjekt innen klima og naturrisiko (to søknader) i 2025, men også en økning i søknad til KSP, som har større støttebeløp. Det er fremmet ni færre søknader til forskerprosjekt, og ti flere til samarbeidsprosjekt med partnere i næringsliv og offentlig sektor. Antall søknader har økt ved Det humanistiske fakultet og det psykologiske fakultet, mens NT-fakultetet har den største nedgangen i søknadstall. UiBs suksessrate i tematiske forskerprosjekt og KSP var henholdsvis 20 % og 36 % i 2024.

Tabell 1 Koordinatorsøknader, tematiske utlysninger første kvartal 2024-2025

Forskerprosjekt					Kompetanse- og samarbeidsprosjekt					Totalt			
2024		2025			2024		2025			2024		2025	
Søknader	Beløp	Søknader	Beløp		Søknader	Beløp	Søknader	Beløp		Søknader	Beløp	Søknader	Beløp
HF	0		4	46		0		4	31		0	8	77
JUSS	4	43	4	48		0		1	8	4	43	5	56
KMD	0			0		0		1	12		0	1	12
MED	9	107	3	34	1	12		6	75	10	119	9	109
NT	23	266	18	241	6	75		1	13	29	329	19	253
PSYK	2	24	3	34	1	12		5	70	3	36	8	104
SV	6	62	3	34	2	24		2	24	8	86	5	58
UM	0			0	1	12		1	13	1	12	1	13
Totalt	44	490	35	437	11	135		21	245	55	625	56	681

Tematiske utlysninger - partnersøknader

I tillegg til koordinatorsøknadene, deltar UiB som partner i 60 søknader i disse utlysningene. Totalt søker prosjektene UiB deltar i, nærmere 160 millioner mer enn i 2024, også her spesielt på grunn av store forskerprosjekt og økning i søknad til KSP. Disse tallene kan ikke brytes ned på deltakende fakultet ved UiB, men alle fagområder har vekst fra 2024, bortsett fra matematikk og naturvitenskap. Det største samarbeidet i disse prosjektene er med NORCE (ti prosjekt) og Havforskningsinstituttet (seks prosjekt).

Tabell 2 Partnersøknader, tematiske utlysninger første kvartal 2024-2025

	Forskerprosjekt				Kompetanse- og samarbeidsprosjekt				Totalt			
	2024		2025		2024		2025		2024		2025	
	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp
Humaniora	1	12	4	44	0	0	0	0	1	12	4	44
Landbruks- og fiskerifag		0	3	32	2	24	2	25	2	24	5	57
Matematikk/naturvitenskap	19	236	10	169	5	59	3	34	24	295	13	203
Medisin og helsefag	3	36	1	12		0	8	116	3	36	9	128
Samfunnsvitenskap	14	192	16	199	10	138	11	134	24	330	27	333
Teknologi		0	1	11	2	20	1	100	2	20	2	111
Grand Total	37	475	35	468	19	242	25	409	56	717	60	876

Nasjonale søknadstall er ikke publisert, men basert på sammenstilling av oversikter fra Forskningsrådet ser det ut til å være en vekst på 25 % nasjonalt i søknad til forskerprosjekt og KSP, med sterkest vekst ved UiT, Oslomet, NMBU og UiO. Større konkurranse kan medføre risiko for at UiBs suksessrate i søknadene ikke vil bli på samme nivå som i 2024.

Tabell 3 Søknader forskerprosjekt/KSP første kvartal 2024-2025 nasjonalt

	2024			2025		
	Forskerprosjekt	KSP	Totalt	Forskerprosjekt	KSP	Totalt
NTNU	47	47	94	66	54	120
SINTEF	23	96	119	27	89	116
UIO	54	18	72	66	32	98
NORCE	26	31	57	25	38	63
NMBU	8	36	44	35	26	61
OSLOMET	20	16	36	34	26	60
UIB	45	11	55	35	21	56
UIT	12	8	20	35	18	53
NIBIO	2	32	34	12	29	41
UIS	13	15	28	20	15	35
Andre						
Totalt	482	486	968	614	593	1207

FRIPRO

I perioden januar – mars har UiB sendt 15 søknader til FRIPRO-utlysningene. Dette er likt med antall søknader samme periode i 2024. Det er sendt fire søknader til utlysningen for tidlig karriere, åtte til utlysningen for erfarne forskere og tre til mobilitetsstipend.

Tabell 4 FRIPRO-søknader januar-mars

	2024	2025
HF	2	3
MED	5	3
NT	8	6
SV		3
Total	15	15

Forskningsrådet publiserte tall på søknader til behandling medio mars. På tidspunktet hadde UiB sendt 13 søknader i 2025, NTNU 19 og UiO 22. Andre runde av tildelinger i 2025 er ventet 4. april, resultater vil bli forelagt forskingsutvalget.

Av andre større utlysninger har UiB deltatt med seks søknader til KI-sentre, omtalt i FU sak 10/25. UiB har en koordinatorsøknad i en internasjonal utlysning om hydrogen og KI i samarbeid med Sør-Korea, og er akademisk partner i fem søknader om offentlig sektor-phd og fire nærings-phd.

Nasjonale forskerskoler

UiB deltok med seks søknader til utlysningen for nasjonale forskerskoler for arbeidslivsrelevans høsten 2024, og fikk i mars finansiering for to prosjekt med varighet på åtte år – et ved IGS og et ved GFI.

IGS Norwegian Research School in Global Health for Sustainable Futures

GFI The Norwegian Research School for Climate-Informed Innovation and Decision-Making

I alt ble fem andre søknader finansiert: to ved UiO, to ved UiT og ett ved Oslomet.

Søknader til EUs rammeprogram

I alt er det sendt 23 søknader til programmene i Horisont Europa i perioden januar-mars. 12 av disse er til ERC CoG, som omtalt i sak 10/25. I tillegg har UiB sendt fire søknader til MSCA staff exchange, to ERC Proof of Concept-søknader (gjentakssøknader fra 2024-utlysningen) og fire søknader til samarbeidsprosjekt (Joint Undertakings) innen global helse. Videre er det fremmet en søknad til Mission Smart Cities, og en til Pilar II (klima, energi og transport). På samme tidspunkt i 2024 deltok UiB i 35 prosjektforslag, de fleste innen pilar II. Omfang av søknader varierer blant annet med relevante utlysninger.

Tabell 5 EU-søknader januar-mars. CL1=Pilar 2 helse, CL5=Pilar 2, klima/energi, MISS-CIT: Mission Smart Cities

	CL1	CL5	ERC	MSCA	MISS-CIT	Total
HF			3			3
MED	4					4
NT			7	3		10
PSYK		1			1	2
SV			4			4
Total	4	1	14	3	1	23

Tildelinger fra EUs rammeprogram

I perioden januar-mars har UiB fått finansiering i 10 søknader, av dette er fem MSCA personlige postdoktorstipend som omtalt i sak 10/25. I mars 2025 fikk UiB tilslag på to MSCA doktorgrads-nettverk: ett til K2 og ett til IFT. UiB er koordinator på ett av prosjektene. Til sammen deltok UiB i 15 søknader i denne utlysningen.

K2 Digital Endocrinology Training Network to combat adrenal diseases

UiB

IFT Gamma Radiation from the Atmosphere for Investigation and Learning

DTU

Av de øvrige søknadene som fikk finansiering, var to til pilar II (helse og klima), og et til WIDERA (kapasitetsbygging).

UiB har i alt 35 EU-søknader til vurdering. Av de 11 søknadene til ERC Advanced grants som ble fremmet i 2024, er hele åtte videre til runde to i søknadsprosessen. I utlysningen av ERC Synergy

grants deltok UiB med åtte søknader, her er fem videre til runde to (av tre). Litt færre har gått videre i konkurransen om ERC Starting grants, her er fire av 19 søknader videre til runde to.

Saken legges fram for forskningsutvalget til orientering